

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

**BASHKIA FUSHË-ARRËZ
KËSHILLI**

Nr. 333 Prot

Fushë-Arrëz me, 21 / 10 /2025

P/VENDIM

Nr. 32 datë 21.10 2025

**“PËR
MIRATIMIN E PLANIT TË MBARËSHTIMIT TË EKONOMISË PYJORE “DARDHE-
QEBIK NË TERRITORIN ADMINISTRATIV TË BASHKISË FUSHË-ARRËZ”**

Bazuar në Ligjin nr. 139/2015 “Për Vetëqeverisjen Vendore” ; Ligjit nr.57/2020 “Për Pyjet”, neni nr.11, pika 2, germa b ; VKM-në nr.134 date 3.3.2021 “Për disa ndryshime dhe shtesa në vendimin nr.433 datë 08.06.2016 të këshillit të ministrave “Për transferimin në pronësi të Bashkive të pyjeve dhe të kullotave publike sipas listave të inventarit dhe aktualisht në administrim të Ministrisë së Mjedisit e të ish Komunave/Bashkive” ; Manualin e Planeve të Mbarështimit të Pyjeve dhe Kullotave 2019, miratuar nga Ministria e Turizmit dhe Mjedisit, me Nr.864 prot, datë 30.01.2019”, Shkresa nr. 37 Prot datë 07.10.2025 “Dërgohet plani i mbarështimit i ekonomisë pyjore “Dardhe-Qebik”;

- I propozojmë Këshillit Bashkiak Fushë-Arrëz miratimin Planit të Mbarështimit të ekonomisë pyjore “Dardhe-Qebik” për vijimin e procedurave për miratimin e tij nga Ministria e Mjedisit dhe Turizmit sipas Ligjit nr.57/2020 “Për Pyjet”, neni nr.11, pika 2, germa b.
- Bashkëlidhur këtij Projekt – Vendimi është relacioni shprehës për hartimin e Planit të Mbarështimit të ekonomisë pyjore “Dardhe-Qebik”.

DREJTORI I ADM PYJEVE DHE KULLOTAVE

Ardmir Doda

JURISTI

Redona Hasani

KRYETARI

Hil Curri

KRYETARI I KESHILLIT

Nikolin Bardhoku

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
BASHKIA FUSHË-ARRËZ
DREJTORIA E ADMINISTRIMIT TË PYJEVE DHE KULLOTAVE

FUSHË-ARRËZ, MË 21 . 10 .2025

Nr 3329

RELACOIN

(Mbi hartimin e Planit të Mbarështimit të ekonomisë pyjore “Dardhe Qebik” në territorin Administrativ të Bashkisë Fushë-Arrëz)

PLANI I MBARËSHTIMIT
PËR EKONOMINË PYJORE “Dardhe Qebik”
Periudha e vlefshmërisë: 2026-2035

1. HYRJE

- 1.1. Qëllimi dhe objektivat e planit të mbarështimit të pyjeve dhe kullotave,
- 1.2. Ecuria e punës dhe përgjegjësitë
- 1.3. Metodologjia e punës
- 1.4. Informacioni i përdorur në hartimin e PMPK

2. PERSHKRIMI I PËRGJITHSHËM I EKONOMISË PYJORE

- 2.1. Informacion i përgjithshëm rreth ekonomisë pyjore
- 2.2. Pronësia, administrimi, organizimi
- 2.3. Vendndodhja gjeografike dhe ndarja administrative
- 2.4. Konteksti i bashkisë dhe ekonomisë pyjore
- 2.5. Historiku i mbarështimit të pyjeve dhe kullotave në ekonominë pyjore
- 2.6. Situata demografike dhe social ekonomike
- 2.7. Marketingu i produkteve pyjore drusore dhe jo drusore
- 2.8. Gjuetia dhe peshkimi
- 2.9. Fasilitetet rekreacionale dhe didaktike
- 2.10. Prania e zonave të mbrojtura, specieve dhe stacioneve

3. GJENDJA AKTUALE E PYJEVE DHE KULLOTAVE

- 3.1. Mbarështimi dhe funksionet e pyjeve dhe kullotave
 - 3.1.1. Përdorimi i territorit (aktual dhe propozimet)
 - 3.1.2. Forma e qeverisjes (aktuale dhe propozimet)
 - 3.1.3. Ndarja e ekonomisë pyjore në parcela dhe nënparcela
 - 3.1.4. Ndarja e pyjeve

4. KUSHTET STACIONALE

- 4.1. Klima
- 4.2. Topografia dhe morfologjia
- 4.3. Gjeologjia
- 4.4. Tokat
- 4.5. Rrjeti hidrologjik dhe burimet e furnizimit me ujë
- 4.6. Erozioni në shpate dhe rrjedhjet ujore
- 4.7. Rrëshqitjet

5. VEGJETACIONI DHE BIODIVERSITETI

- 5.1. Brezat bioklimatike
- 5.2. Pyjet dhe kullotat
- 5.3. Tipet e pyjeve
- 5.4. Tipet e kullotave
- 5.5. Tipet potenciale të vegjetacionit
- 5.6. Biodiversiteti
- 5.7. Prania e vlerave konservuese të larta (VKL)
- 5.8. Rreziqet për biodiversitetin dhe efektet mbi planifikimin

5.9. Mundësitë për aktivitetet didaktike dhe kërkim shkencor

6. ANALIZA E PYJEVE DHE KULLOTAVE

6.1. Analiza e të dhënave për Pyjet

6.1.1. Analiza e tipeve të pyjeve

6.1.2. Shpërndarja e sipërfaqes dhe volumit sipas formës së qeverisjes

6.1.3. Struktura e pyjeve sipas klasave të moshës dhe klasave të prodhimit

6.2. Analiza e të dhënave të kullotave

6.2.1. Gjendja e kullotave

6.2.2. Madhësia e sipërfaqes së kullotave dhe vendodhja e tyre

6.2.3. Altituda, pjerrësia, kundrejtimi, kushtet hidrologjike

6.2.4. Mbrirshmëria

6.2.5. Grumbullimi i të dhënave për zonat e djegura në kullota(10 vitet e fundit)

7. REZULTATET E INVENTARIZIMIT TË PYJEVE DHE KULLOTAVE

7.1. Rezultatet e Inventarizimit të Pyjeve

7.1.1. Analiza statistikore e Inventarizimit

7.2.2. Volumi dhe rritja në volum e grumbujve pyjorë

7.2.3. Struktura Vertikale

7.2.4. Cilësia e materialit drusor

7.2.5. Biomasa dhe faktorët e ekspansionit të biomasës

7.2.6. Analiza e rolit të ekonomisë pyjore në sekuestrimin e karbonit

7.2. Gjendja shëndetsore dhe fitosanitare

7.2.1. Drurët e tharë

7.2.2. Dëmtimet e tjera

7.3. Prerjet e paligjshme

7.3.1. Prerjet e paligjshme, gjendja aktuale dhe efektet në procesin e planifikimit

7.3.2. Impakti i prerjeve ilegale në planifikimin dhe mbarështimin e pyjeve

7.4. Rezultatet e inventarizimit të kullotave

7.4.1. Tipi dhe cilësia e kullotave

7.4.2. Përdoruesit e kullotave dhe koha

7.4.3. Llojet e bagëtive

7.4.4. Përdorimi aktual dhe kapaciteti mbajtës i kullotave

7.4.5. Infrastruktura aktuale

7.4.6. Problemet mbi kullotjen dhe furnizimin e blegtorisë me baze ushqimore

7.4.7 Volumi dhe rritja në volum e grumbujve pyjorë

8. OBJEKTIVAT E MBARËSHTIMIT TË PYJEVE DHE KULLOTAVE

8.1. Objektivat e përgjithshme për planifikimin afat-gjatë

8.2. Objektivat kombëtare për zhvillimin e pyjeve dhe kullotave pajtueshmëria e PMPK me planifikimin rajonal dhe atë në nivel Bashkie

- 8.3. Objektivat kryesore të PMPK
- 8.4. Objektivat specifike të ekonomisë pyjore/NJM
- 8.5. Objektivat specifike mbi përdorimin e tokës, funksionin dhe formën e qeverisjes
- 8.5.1. Objektivat specifike mbi tipet e pyjeve
- 8.5.2. Objektivat specifike silvikulturale
- 8.5.3. Objektivat specifike për kullotat
- 8.5.4. Objektivat specifike mbi biodiversitetin
- 8.5.5. Objektivat specifike mbi gjendjen shëndetsore
- 8.5.6. Objektivat specifike mbi faunen
- 8.5.7. Objektivat specifike për pyjet me funksion prodhues
- 8.5.8. Objektivat specifike për pyjet me funksion mbrojtës
- 8.5.8. Objektivat specifike për pyjet me funksion rekreacioni
- 8.5.9. Objektivat specifike për pyjet me funksion konservues

9. MASAT/AKTIVITETET E PLANIFIKUARA NË KUADËR TË MBARËSHTIMIT TË PYJEVE DHE KULLOTAVE

- 9.1. Prerja vjetore e lejuar/mundësia vjetore e shfrytëzimit
- 9.2. Prerja vjetore silvikulturore
- 9.3. Planifikimi vjetor i masave
- 9.3.1. Masat në pyje
- 9.3.2. Masat në kullota
- 9.3.3. Masat në infrastrukturë, në zonat e degraduara, rekreacionale dhe didaktike
- 9.4. Masat afat-gjata
- 9.4.1. Masat silvikulturale në trungishte
- 9.4.2. Masat silvikulturore në cungishte
- 9.4.3. Masat silvikulturore në shkurre
- 9.4.4. Pyllëzimi, ripyllëzimi
- 9.4.5. Masat në kullota
- 9.4.6. Gjendja dhe masat në infrastrukturën e ekonomisë pyjore
- 9.4.7. Masat specifike për aktivitetet rekreacionale dhe didaktike

10. VLERËSIMI EKONOMIK

- 10.1. Vlerësimi i efekteve të masave të planifikuara në pyje dhe kullota
- 10.2. Planifikimi i të ardhurave/perfitimeve
- 10.3. Planifikimi i kostove/shpenzimeve
- 10.4. Analiza kosto-përfitim

11. LIDHJA MIDIS PLANIT TË MBARËSHTIMIT TË PYJEVE E KULLOTAVE DHE SISP

12. PROÇESI I VALIDIMIT TË PMPK NË SISP

13. MIRATIMI I PLANIT TË MBARËSHTIMIT TË PYJEVE DHE KULLOTAVE

14. MONITORIMI I ZBATIMIT TË PMPK

15. RISHIKIMI PERIODIK I ZBATIMIT TË PLANIT TË MBARËSHTIMIT

16. RISHIKIMI AFAT-MESËM I PLANIT TË MBARËSHTIMIT

17. RISHIKIMI FINAL I PLANIT TË MBARËSHTIMIT

18. PËRGATITJA E HARTAVE

- Hyrje.
- Harta e ekonomisë pyjore
- Harta e funksioneve
- Harta e tipeve të pyjeve dhe kullotave
- Harta e rrjetit rrugor, infrastrukturës dhe zonave të degraduara
- Harta e ndërhyrjeve

RELACIONI I PLANIT TE MBARESHTIMIT EKONOMIA KRYEZI

PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE

Mbarështimi i pyjeve është planifikimi afatgjatë për fondin pyjor, i cili në rastin konkret është bërë në bazë të kriterëve të caktuar për grumbullimin e informacionit për gjendjen faktike dhe përcaktimin e objektivave e masave të nevojshme, në funksion të statusit të dhënë, me synim përmbushjen e funksioneve ekologjike, ekonomike e sociale, duke zbatuar dhe harmonizuar parimet e zhvillimit të qëndrueshëm me nevojat e administruesve, pronarëve privat dhe përdoruesve të tyre. Plani i Mbarështimit të Ekonomisë pyjore **Dardhe-Qebik**, synon që të merren në konsideratë të gjithë faktorët që lidhen direkt ose indirekt ndërmjet tyre - popullata lokale, faktorët ekologjik dhe tokësore, administrimi i pyjeve dhe kullotave, ekoturizmi, interesi që ofron pylli, blegtorët etj., pa harruar shërbimet në ekosistem që pylli ofron, të tilla si; kufizimin e erozionit, mbrojtjen dhe përmirësimin e cilësisë së ujrave, ruajtjen e natyrës dhe qëndrueshmërinë e resurseve, mbrojtja e tokave bujqësore dhe infrastrukturës etj. Nga ana tjetër pylli përmbush edhe funksione të tjera si; plotësimi i nevojave me material drusor, bazë ushqimore për blegtorinë, si dhe përdorimi i prodhimeve të dyta pyjore përdorimi dhe përftimi i të cilave duhet bërë nëpërmjet një zhvillimi të qëndrueshëm të pyjeve. Mbrojtja e ekosistemeve natyrore, përmirësimi i peisazhit rural dhe mbrojtja e biodiversitetit përbën një drejtim të rëndësishëm të projektit dhe zgjerimi i këtyre zonave do të jetë në qendër të objektivave të veçantë.

Gjithashtu vend të veçantë zë harmonizimi i interesave të komunitetit dhe të pjesëmarrësve të tjerë veprues në territorin e kësaj ekonomie, në përputhje me mundësi prodhuese aktuale dhe potenciale të pyllit.

Pyjet me funksion me funksion prodhues zënë **3630.2** ha ose 100 % të sipërfaqes pyjore. Grumbujt pyjorë të kësaj ekonomie qeverisen si më poshtë:

Ekonomia pyjore është me të njëjtin emër dhe ka patur një sipërfaqe totale prej **3898.45** ha, ndërsa me planin e ri dhe ndarjen e re territoriale kjo sipërfaqe arrin në **4308.5** ha.

Ekonomia pyjore ka një sipërfaqe të përgjithshme prej **4308.5** ha dhe sipas përdorimit të teritorit ka këtë strukturë :

Tab.2.4.1

Nr	Emërtimi	Sipërfaqja ha viti 2024
1	Pyje gjithsej	3630.2
2	Kullota livadh	21.3

3	Sipërfaqe me bimësi pyjore	282.1
4	Djerr	3
5	Jo produktive	0.9
6	Urbane	4.4
8	Bujqësi	366.6
	Shuma	4308.5

- ❖ Pyjet trungishte zënë 1845.5 ha ose 50.8 % të sipërfaqes pyjore,
- ❖ Pyjet cungishte zënë 939.8 ha ose 25.9 % të sipërfaqes pyjore,
- ❖ Pyjet trungishte e parregullt zënë 582 ha ose 16 % të sipërfaqes pyjore,
- ❖ Pyjet cungishte e perbere zene 262.8 ha ose 7.2 % të sipërfaqes pyjore,

Bimet mjeksore qe grumbullohen

Tab.2.7.1. Të dhënat mbi bimët e ndryshme që grumbullohen

Nr	Llojet	Sasia që prodhohet (kg)	Sasia që grumbullohet (kg)	Çmimi (lek/ kg)	Shuma (lek)
1	Geshtenja	18000	10000	150	1 500 000
3	Trëndafili egër	100	50	120	6 000
4	Barblete	100	50	120	6 000
5	Dëllinjë e kuqe	4000	2000	200	400 000
6	Manaferra	200	100	70	7 000
7	Trumëz	500	400	80	32 000
8	Zhumrice(Lister)	500	300	120	36 000
9	Luleshtrydhe	100	50	1000	50 000
10	Boronice	1000	600	1000	6 000 000
11	Mjeder	200	100	1000	10 000
TOTALI		24700			8 047 000

Në aspektin e organizimit natyror kjo ekonomi paraqet një ndërthurje të mirë të elementeve ekstensiv dhe intensive të burimeve dhe resurseve pyje, kullota, fond bujqësor, ujra, florë, faune dhe mbi të gjitha faktori njeri si përfitues, përdorues i këtyre burimeve.

Gjithsesi, kërkohet një edukim i vazhdueshëm dhe menaxhim afatgjatë e i qëndrueshëm për ti vënë në funksion të përmirësimit të cilësisë së jetesës për komunitetet dhe grupet e interesit në zone.

Problematika kryesore në zone ka të bëjë me migrimin dhe emigrimin e brezit të ri, burime të kufizuara financiare për familjet, si dhe menaxhimi jo i qëndrueshëm i burimeve natyrore.

Detyrat kryesore për 10 vjeçarin e ardhshëm në zbatim të këtij Plani Mbarështimi rrjedhin nga programi strategjik i Qeverisë Shqiptare për zhvillimin e sektorit pyjeve e kullotave në harmoni të plotë me programet e Bashkisë Fushe Arrez.

1.HYRJE

1.1. Qëllimi dhe objektivat e Planit të Mbarështimit të Pyjeve dhe Kullotave

Qëllimi kryesor i hartimit të planit të mbarështimit është rishikimi dhe hartimi i një plani që të plotësojë objektivat afat-shkurtra dhe afat-gjata në përputhje me tipet e grumbujve pyjorë.

Në objektivat e këtij plani mbarështimi një vend të rëndësishëm zë qëllimi primar “sigurimi i një mbarështimi të qëndrueshëm dhe shumë funksional i pyjeve”. Gjithashtu, ky plan mbarështimi duhet të garantojë përdorim racional të burimeve natyrore pyjore dhe kullosore, si dhe të kontribuojë në cilësinë e jetesës në zonën rurale.

Objektivat e projektit të ri janë prezantuar tek të gjithë aktorët, duke e organizuar punën për administrimin dhe menaxhimin e qëndrueshëm të pyjeve dhe kullotave të Ekonomisë Pyjore.

Objektivat e planit të mbarështimit u hartuan në mbështetje të ligjit për zhvillimin e sektorit pyjor, ligji kuadër 57/2020 “Për pyjet” dhe në bashkëpunim me strukturat përgjegjëse për pyjet në Bashki, popullatën dhe organet e pushtetit vendor. Objektivat kryesore janë:

- Sigurimi i normalitetit në grumbujt pyjorë, që të garantojnë një zhvillim të qëndrueshëm dhe një përdorim racional duke siguruar prodhim maksimal nga grumbujt pyjor.
- Vlerësimi i pyllit si ekosistem multifunksional për ruajtjen e biodiversitetit dhe shtimit të të ardhurave në dobi të popullatës lokale.
- Intesifikimi i rritjes natyrore të grumbujve duke kryer ndërhyrjet e domosdoshme silvikulturore dhe duke vjelë në mënyrë racionale materialin drusor nga grumbujt pyjorë.
- Shtimi i sipërfaqes së mbulesës pyjore dhe sigurimi i ripërtëritjes natyrore nëpërmjet kryerjes së punimeve për sigurimin e gjeneratës së re të pyjeve në ato pjesë të territorit ku ajo mungon ose është dëmtuar.
- Përmirësimi përbërjes llojore, duke stimuluar përzierjet fletorë +halorë.
- Rritje e cilësisë së kërcellit dhe e kurorës së drurëve me synim përmirësimin e cilësisë e prodhimitarisë së grumbujve.
- Përmirësimi i mëtejshëm i infrastrukturës rrugore dhe rritja e sipërfaqes së grumbujve pyjorë të mirëshërbyer prej saj, mirëmbajtja dhe shtrirja optimale e rrjetit rrugor.
- Përpjekja maksimale për kontrollin e erozionit dhe mbrojtjen e burimeve ujore.
- Pakësimi i ndikimit negativ në gjendjen shëndetsore të pyjeve dhe ndalimi i veprimtarive të paligjëshme në territorin pyjor dhe kullosor.
- Vlerësimi i mundësisë prodhuese të produkteve jodrusore pyjore dhe zbatimi i praktikave mirëmenaxhuese të vjeljes së tyre.
- Të krijojë mundësi për zhvillimin e turizmit natyror dhe rural në zonë dhe të evidentojë pjesët e territorit me vlera të larta peisazhiste, historike, kulturore apo me vlera të veçanta tradicionale lokale.

1.2.Ecuria e punës dhe përgjegjësitë

Fillimisht është kryer puna përgatitore për sigurimin e bazës materiale, si instrumentet e ndryshëm, dokumentacionin e nevojshëm, si planin e inventarizimit aktual, hartat topografike e ato të ndarjes parcelare, përgatitjen e formulareve për punimet e terrenit, tabletat etj.

Puna për grumbullimin e informacionit të nevojshëm në terren ka filluar në Maj 2025 dhe ka përfunduar në Gusht 2025. Periudha në vijim ka shërbyer për kryerjen e punimeve të zyrës e përpilimin e relacionit të planit të mbarështimit.

Realizimi i mbarështimit të ekonomisë pyjore “**Dardhe-Qebik**” është mbështetur në zbatimin kritereve të përshkruara në Udhezuesin e planeve të mbarështimit të pyjeve dhe kullotave

(punimet e terrenit dhe ato të zyrës). Operacionet e punës janë kryer mbështetur në grafikun e realizimit të punimeve bashkangjitur kontratës si më poshtë:

- ✓ Përcaktimi i objektivave të planit të mbarështimit
- ✓ Rikonicioni i plotë i ekonomisë me grupin e mbarështimit, përfaqësues të organeve të pushtetit lokal e të Drejtorise Pyjeve të Bashkisë Fushe Arrez.
- ✓ Grumbullimi i informacionit për ekonominë nga dokumentacioni ekzistues si: planet e mbarështimit të mëparshëm, regjistrat e kryerjes së punimeve pyjore, regjistri i zjarreve, sëmundjeve dhe dëmtuesve, regjistrat e shfrytëzimit të lëndës drusore, të dhëna të kadastrës pyjore për ndryshime të mundshme gjatë 30-40 viteve të shkuara, si dhe hartat respektive për këtë ekonomi pyjore etj.
- ✓ Kryerja e rëlevimeve silvikulturore e dendrometrike në terren në sipërfaqet provë të përherëshme dhe të përkohëshme si dhe marrja e informacionit të nevojshëm nga popullatat vendore dhe hedhja e tyre në skedat e përshkrimit dhe inventarizimit të parcelës ose nënparcelës të materializuar në terren.
- ✓ Ndarjen e parcelave dhe nënparcelave në hartë dhe materializimin e tyre në terren, vendosjen e numrave respektive të tyre, grumbullimi i informacionit lidhur me të dhëna për tokën, klimën dhe druret model etj.

Në vijim është vazhduar me punimet e zyrës, kompjuterizimin e të dhënave të përshkrimit parcelar si dhe të inventarizimit të sipërfaqeve provë të përherëshme e të përkohëshme, matjen e sipërfaqeve të parcelave dhe n/parcelave, përgatitjen e raporteve përkatëse.

Detyra e projektimit kishte për qëllim hartimin e planit të mbarështimit të ekonomisë pyjore "SKryezi", që do të fillonte me kryerjen e rëlevimeve në teren, plotësimin e skedave përkatëse, grumbullimin e gjithë informacionit të nevojshëm, përpunimin e të dhënave në zyrë dhe përpilimin e materialit hartografik, duke zbatuar me korrektësi manualin e ri të mbarështimit të pyjeve. Kjo ka qënë detyra e projektimit dhe njëkohësisht detyrimi kontraktual për "Deja" Sh.p.k me qendër në Tiranë, që u angazhua me hartimin e planit të mbarështimit të kësaj ekonomie .

Kjo është përcaktuar në detyrën e dhënë nga MTM (Drejtoria e Politikave të Pyjeve e Kullotave) dhe Drejtorise Pyjeve bashkia Fushe Arrez për hartimin e planeve të mbarështimit të ekonomive pyjore që kanë kaluar këto afate dhe që kanë ndryshime të theksuara në strukturë dhe në bonitet.

Puna për marrjen e informacionit të nevojshëm në terren ka filluar në Maj 2025 dhe ka përfunduar në Gusht 2025. Periudha në vijim ka shërbyer për kryerjen e punimeve të zyrës e përpilimin e relacionit të planit të mbarështimit.

Në hartimin e planit të mbarështimit janë pjesëmarrës disa aktorë me përgjegjësi dhe role si më poshtë:

Bashkitë (BA): Janë pronarët legjitime dhe administratorët e pyjeve dhe kullotave brenda territorit të tyre. Administrimi i pyjeve dhe kullotave kryhet nëpërmjet strukturave përgjegjëse për pyjet në Bashki dhe menaxhimi i tyre deri tani është kryer mbështetur në planet ekzistuese të mbarështimit. Aktualisht, shumica e planeve të mbarështimit të pyjeve në pronësi të bashkive kanë tejkaluar afatet e vlefshmërisë, prandaj ka një nevojë urgjente për hartimin e planeve të reja të menaxhimit të pyjeve dhe kullotave

Roli kryesor i Bashkisë në këtë proces është:

- përcaktimi i kriterëve për përcaktimin e Ekonomisë pyjore/NJM
- përcaktimi i nevojave për përgatitjen e planit të ri të pyjeve dhe kullotave bazuar në kriterin e urgjencës

- alokimi ose aplikimi për fonde me qëllim përgatitjen e PMPK dhe drejtimi i procesit të hartimit të planit të mbarështimit që nga nënshkrimi i kontratës deri në monitorimin final.
- sigurimi i informacionit për Kadastrën Pyjore në lidhje me të dhënat e parcelave dhe nënparcelave tek SISP.
- përcaktimi me bashkitë fqinje i nevojave për rregullimin e kufijve të ekonomive pyjore nëse është e nevojshme duke respektuar kufijt sipas ndarjes së re administrative.
- organizimi dhe menaxhimi i procesit të pjesëmarrjes së aktorëve ose palëve të interesuara (pronarë, komunitet, përdorues pyjesh, shoqata të përdoruesve të pyjeve, OJF).
- transmetimi i të dhënave të monitorimit të përvitshëm të ndërhyrjeve dhe ngjarjeve tek SISP dhe tek institucionet e tjera (AKM, MTM).

Ministria e Turizmit dhe Mjedisit (MTM) : MTM është përgjegjëse për menaxhimin e të dhënave të Kadastrës Pyjore, Planeve të Mbarështimit të Pyjeve dhe SISP. Ajo menaxhon integrimin e informacionit të planeve aktuale që janë të vlefshme dhe të planeve të reja të mbarështimit të pyjeve dhe kullotave të përgatitura për çdo Bashki në SISP. MTM bën miratimin final të PMPK, pasi bashkia ka bërë miratimin apo mbështetjen nga ana e saj.

Agjencia Kombëtare e Pyjeve (AKP). AKP është nën varësinë e MTM dhe ka përgjegjësi për menaxhimin dhe monitorimin e Inventarit Kombëtar të Pyjeve (IKP) (nëpërmjet sektorit të inventarizimit të pyjeve), të gjithë fondit pyjor dhe kullosor, biodiversitetit, të dhënat e mbulesës së tokës dhe të ndryshimit të saj (nëpërmjet sektorit të Silvikulturës dhe Biodiversitetit). Bazuar në VKM Nr 47, datë 29 Janar 2014, AKP është përgjegjëse për zhvillimin e Planeve të Mbarështimit të Pyjeve dhe Kullotave si dhe ruajtjen apo monitorimin e të dhënave të këtyre planeve.

Këta janë aktorët direkt përgjegjës në procesin e përgatitjes dhe menaxhimit të PMPK. Por ka edhe disa aktorë të tjerë të rëndësishëm të përfshirë në këtë proces të quajtur aktor kyç si:

Organizatat Jo Fitimprurëse (OJF): Shoqatat e përdoruesve të pyjeve dhe kullotave janë të organizuara në nivel lokal dhe mbrojnë interesat e përdoruesve të pyjeve dhe kullotave në zonat rurale në Shqipëri dhe bëjnë kordinimin midis përdoruesve. Ato mbështesin zbatimin e aktiviteteve të planifikuara në kuadër të planit të mbarështimit të pyjeve e kullotave në nivel Njësie Administrative. Këto shoqata janë të organizuara në nivel rajonal dhe kombëtar duke formuar Federaten Rajonale dhe Kombëtare të Përdoruesve të Pyjeve dhe Kullotave, e cila është një organizatë jofitimprurëse dhe joqeveritare që mbron dhe përfaqson interesat e përdoruesve të pyjeve dhe kullotave në zonat rurale në Shqipëri.

Fakulteti i Shkencave Pyjore (FSHP): Fakulteti i Shkencave Pyjore është institucioni i vetëm i edukimit universitar në fushën e pyjeve. Ai ofron trajnim për specialistët e pyjeve në përgjithësi, shpërndarje të informacionit, harton manuale për zbatimin shkencor të aktiviteteve të planifikuara si dhe asistencë për hartimin e udhëzuesit të planeve të mbarështimit.

Organizata të tjera të rëndësishme në nivel lokal dhe kombëtar të përfshira në proces si aktore kyç janë: Organizatat e Grave, të mjedisit, të menaxhimit të biznesit lokal, etj.

1.3 Metodologjia e Punës.

Metoda e punës e zbatuar për hartimin e planit të mbarështimit është mbështetur në zbatimin e motivuar të manualit të ri të mbarështimit të pyjeve dhe kullotave (2019), ku përshkruhen qartë udhëzimet për përshkrimin parcellar, udhëzimet për inventarizimin me sipërfaqe provë si dhe udhëzimet për punimet e zyrës. Ky udhëzues është zbatuar me disiplinë e korektësi të lartë teknike në të gjitha fazat e punës.

Për punimet e terrenit nuk ka pasur tejkalim të limitit të sipërfaqes së parcelës, kurse për inventarizimin me sipërfaqe provë distancat e matura në teren (rezja, distanca e qendrave të sipërfaqeve provë etj) janë reduktuar në përputhje me pjerrësinë e terrenit.

Secila sipërfaqe provë përbëhet nga 3 sipërfaqe rrethore bashkëqendrore me madhësi 25 m², 200 m² dhe 400 m². Kjo formë e organizimit të sipërfaqeve provë synon që të mbulojë variacionin e diametrave në grumbullin pyjor.

- Sipërfaqja e parë rrethore me madhësi 25 m² ($r = 2.82$ m) shërben për matjen e rigjenerimit, drurëve me diametër bazimetrik (1.3 m nga toka) nga 2.0 - 7.5 cm, vlerësimin e produkteve jo-drusore dhe inventarizimin e kullotave
- Sipërfaqja e dytë rrethore me madhësi 200 m² ($r = 7.98$ m) shërben për matjen e drurëve me diametër bazimetrik nga 7.51 deri 27.5 cm.
- Sipërfaqja e jashtme rrethore me madhësi 400 m² ($r = 11.28$ m) shërben për të matur drurët me diametër bazimetrik > 27.5 cm.

Si gjatë rievimeve të terrenit ashtu edhe gjatë punimeve të zyrës nuk ka pasur shmangie nga metodologjia standarte e mbarështimit.

1.4 Informacioni i përdorur në hartimin e PMPK

Materiali bazë për grumbullimin e informacionit është plani i vjetër i mbarështimit të ekonomisë pyjore Dardhe Qebik, hartat topografike e tematike të kësaj zone, ortofoto (imazhe) satelitore, informacioni respektiv i mbledhur nga personeli pyjor i bashkisë, nga fshatarët e kësaj treve, tabelat e prodhimit (kubaturës), projekte e studime shkencore të kryera nga specialistë të ish D.SH.P. Fushe Arrez dhe institucione të tjera projektuese e studimore. Informacioni është grumbulluar në terren për llojet, dendësinë e grumbullit, nën-pyllin, bimesinë, nga matjet e realizuara sipas rrjetit kuadratik 200 x 200 m, etj.

Gjithashtu ekspertet përgjegjëse për hartimin e planit të mbarështimit grumbulluan edhe dokumentacion shtesë në lidhje me:

- Planin e Zhvillimit të Territorit të Bashkisë i ashtuquajtur "Plani i Përgjithshëm Vendor i Bashkisë Fushe Arrez"
- Informacion mbi të dhënat demografike, të drejtat e përdorimit, tregjet lokale të produkteve drusore dhe jodrusore, kullimore etj.
- Informacion mbi turizmin, edukimin dhe aktivitetet rekreacionale

I gjithë informacioni do të shërbejë për të kryer një studim paraprak të ekonomisë pyjore që përmban:

- shtrirjen, kufijtë dhe sipërfaqen e përgjithshme të ekonomisë pyjore dhe kullimore
- karakteristikat e përgjithshme të fondit pyjor (sipërfaqja e veshur me pyll dhe kullota; llojet drusore përbërës; klasat e moshës; gjendja e grumbujve pyjor; rrugët që përshkojnë ekonominë pyjore, etj.)
- të dhëna të tjera të nevojshme për ekonominë dhe hartat pyjore.

2 PËRSHKRIMI I PËRGJITHSHËM I EKONOMISË

2.1 Informacion i përgjithshëm rreth Ekonomisë pyjore

Ekonomia pyjore Dardhe Qebik shtrihet në territorin e bashkisë Fushe Arrez dhe aktualisht administrohet nga kjo bashki, dikur administrohej nga DSHP Fushe Arrez. Plani i mbarështimit është i vlefshëm për periudhën kohore nga 2026 deri 2035. Plani i ri i mbarështimit hartohet sepse nuk ka patur plan të mirefillte mbarështimi, gjithashtu plani i vjetër i mbarështimit është hartuar në vitin 1987 dhe ka qënë i vlefshëm deri 1997. Një tjetër arsye është se bashkia Fushe Arrez ka siguruar mbështetje financiare për hartimin e planeve të menaxhimit të pyjeve dhe kullotave në territorin e saj.

Përshkrimi i përgjithshëm i ekonomisë ka për qëllim njohjen dhe evidentimin e problemeve teknike dhe sociale të mprehta të zonës ku do të kryhet mbarështimi, në mënyrë që të gjejnë pasqyrim në objektivat e mbarështimit për të ardhmen.

Mbarështimi i grumbujve pyjor të ekonomisë pyjore Dardhe Qebik ka synuar dhe synon që nëpërmjet zbatimit të një silvikulture natyralistike të garantojë stukturën shumëmoshare të grumbujve, të ruaj biodiversitetin në përputhje me karakteristikat ekologjike stacionale, të sigurojë vijueshmërinë e prodhimeve të pyllit dhe veçanërisht ripërtëritjen natyrore dhe shumëfunksione të grumbujve pyjorë.

2.2. Pronësia, administrimi dhe organizimi

Referuar të dhënave të grumbulluara gjatë takimeve nëpër njësitë administrative, rezulton se deri në vitin 1944 pyjet dhe kullotat, që shtrihen në territorin e kësaj ekonomie, kanë qënë pronë shtetërore, ndërsa të drejtën e përdorimit e kishin vetë fshatarët, për marrjen e materialit drusor, për nevojat e tyre, nga pylli i përbashkët i fshatit ose nga pylli që kishte në përdorim një familje ose fisi.

Pas këtij viti, të gjithë pyjet dhe kullotat u shtetëzuan. Për plotësimin e nevojave të tyre me dru zjarri, lëndë ndërtimi dhe gjeth për blegtorinë, banorët e fshatrave duhej të mernin lejen e organeve shtetërore.

Pyjet dhe kullotat e ekonomisë pyjore Dardhe Qebik, gjatë periudhës 1944-1990 janë administruar nga shteti, nëpërmjet strukturave të tij. Po gjatë kësaj periudhe pyjet janë shfrytëzuar nga vetë shteti dhe nga banorët e fshatrave në afersi të tyre.

Nga sa më sipër rezulton se e drejta e përdorimit të pyjeve dhe kullotave ka evoluar sipas etapave të ndryshme.

Në vitin 1995, me vendim Qeverie, në kuadrin e decentralizimit të pronësisë shtetërore një pjesë e kullotave kaluan në administrim të pushtetit vendor, ndërsa procesi i kalimit të pyjeve në përdorim të Njësive të qeverisjes vendore, filloi në vitin 1997, së bashku me kullotat e përfshira brenda fondit pyjor.

Ekonomia pyjore Dardhe Qebik, Fushe Arrez është në pronësi publike. Ajo administrohet nga Bashkia Fushe Arrez dhe shtrihet brenda kufijve natyrorë të kësaj bashkie. Dikur kjo ekonomi pyjore ka qënë administruar si pronë shtetërore nga ish-DSHP Fushe Arrez.

Ekonomia pyjore Dardhe Qebik shtrihet në 1 Njësi Administrative, ajo Blerim ku përfshihen fshatrat: Dardhe, Qebik, Trun dhe Mezi, etj. Njësia administrative, ndodhet në një distancë

prej 15 km larg nga qyteti i Fushe Arresit. Një pjesë e rrjetit rrugor përshkon një pjesë të parcelave pyjore. Vjelja e lëndës drusore ka kosto shumë të lartë, kushtet e punës janë shumë të vështira si dhe mungojnë punëtorët e kualifikuar në profesionin e shfrytëzimit të pyjeve. Përveç prodhimeve drusore, gjethit dhe barit, nga pyjet dhe kullotat, grumbullohen bimë të ndryshme mjeksore. Nga viti në vit sasi të grumbulluara kanë ardhur në rënie. Megjithatë ato përbëjnë një burim të vogël të ardhurash për banorët e fshatrave të kësaj zone. Çmimet e liberalizuara në treg për 1m³ lëndë e rrumbullakët (trup) variojnë nga 8000-10000 lek, kurse 1m³ lëndë e sharruar (dërrasë) kushton 18-20 mijë lek. Për 1m³ dru zjarri të forta çmimi në pikat e shitjes me shumicë varion nga 3500 - 5000 lek. Në ekonomi ekzistojnë të drejtat e përdorimit si më poshtë:

- ✓ E drejta e përdorimit për kullotje.
- ✓ E drejta e përdorimit për grumbullim bazë ushqimore për blegtorinë, për dimër.
- ✓ E drejta e përdorimit për të prodhuar dru zjarri dhe lëndë drusore për ndërtim.

Në të gjitha rastet këto të drejta përdorimi u përkasin banorëve të kësaj krahine. Përsa i takon problemeve të pronësisë si për kullotat ashtu edhe për pyllin nuk ekzistojnë konflikte ndërmjet banorëve vendas, ka një ndarje pak a shumë të stabilizuar midis pronësive publike dhe asaj private. Sipërfaqja e pyjeve për prodhim gjethi është ndarë në bazë fisesh (familjesh) edhe pse kjo nuk ka bazë ligjore dhe nuk është bërë nga shërbimi pyjor.

2.3 Vendodhja gjeografike dhe ndarja administrative

Ekonomia pyjore Dardhe Qebik shtrihet në Veri të Bashkisë Fushe Arrez, ajo përfshihet në pellgun ujëmbledhës të lumit Drin që derdhet në Liqenin e Fierzes. Ky pellg përbëhet nga bazenet ujëmbledhëse të Prroit të Dardhes, Trunit, Qebikut dhe Meziut. Ekonomia ka kufij natyrore të qartë si më poshtë:

Në **Veri**: Liqeni i Fierzes.

Në **Lindje**: Maja e Shalcit 533 m, kuotat 608m, 649m, kodra e Sakatit 815 m, Maja e Shenjave 1277m, Qafa e Klyzeve 1207 m.

Në **Jug**: Qafa e Klyzit, Maja e Malit 1668 m, shpati i Kunores 1580m, Maja e Kunore Dardhe 1584 m,

Në **Perëndim**: Maja e Laknishtes 1393 m, kuota 1127 m, Qafa e Ujit 1060 m, Boka e Dardhes 813 m, fshati Mezi, liqeni i Fierzes

2.4 Konteksi i Bashkisë dhe Ekonomisë Pyjore

Në territorin e Bashkisë Fushe Arrez, pyjet dhe kullotat, menaxhohen nëpërmjet ekonomive pyjore, si njësi bazë pyjore në terren, për të cilat, janë hartuar Planet e Mbarështimit.

Sipas pozicionit Gjeografik të Ekonomisë në studim, brenda sipërfaqes totale ndodhet vetëm një Njësia Administrative Blerim.

Plani i Mbarështimit nga përpunimi i të dhënave të marra në terren jep një tablo të qartë të gjendjes dhe konsistencës së pyjeve përmes sipërfaqes, tipit të grumbujve pyjore dhe të përdorimit të territorit dhe veçanërisht të strukturës së pronësisë. Grupet e punës gjatë gjithë kohës ishin në kontakt me komunitetin që banon dhe kryen veprimtarinë e tij lidhur me pyllin dhe mjedisin pyjor, duke i përfshirë ata në diskutim dhe planifikim dhe vendimarrje, për të realizuar menaxhimin me pjesënarrje të komunitetit.

Për përmiresimin e vazhdueshëm të gjendjes së pyjeve janë propozuar masa konkrete në drejtim të rritjes së prodhimit të grumbujve pyjorë, përdorimit optimal të stacionit, sigurimit të gjeneratës së re në rrugë natyrore dhe artificiale, ruajtjes të biodiversitetit të florës e faunës, mbrojtjes të pyjeve nga zjarret dhe prerjet e paligjshme, rehabilitimit të infrastrukturës rrugore, krijimit të tregut të punës dhe më kryesorja përfshirja e popullatës lokale në vendimmarrjet kryesore për mbarështim të qëndrueshëm të ekonomisë pyjore.

Mbarështimi i ekonomisë pyjore, nga stafi i projektit në përgjithësi është realizuar në kushte relativisht të përshtatshme pune si për rilevimet e terrenit ashtu edhe ato të zyrës.

Punimet e terrenit filluan në përputhje me grafikun e hartuar për këtë qëllim dhe për përfundimin në kohë të tyre u angazhua grupi punës në përbërjen e të cilit merrnin pjesë 3 inxhinier pyjesh.. Për të garantuar përfundimin e punimeve brenda afateve të kontratës është punuar në terren me orar të zgjatur, që i kalonte 8 orët në ditë. Fale mbështetjes logjistike në dispozicion lëvizja e stafit për në ekonomi edhe brenda saj në shumicën e rasteve është bërë me mjete të kompanisë dhe në këmbë.

Studimi i biodiversitetit të florës dhe faunës së ekonomisë është bërë nga një grup i specialistëve të përbërë prej botanistësh e zoologësh, të cilët punojnë në institucionet shkencore të Tiranës.

Pajisjet e përdorura nga grupi i punës në teren për kryerjen e rilevimeve të mbarështimit janë modeste; GPS, vërtex, tablet, hipsometër Blume-leiss, busulla, tryela Pressler, diametra matës, metër shirit, rrjeti i sipërprovë me koordinatat përkatëse dhe harta të printuara në format A0, etj.

Prodhimet pyjore që përdoren zakonisht

Ndër prodhimet pyjore që përdoren në mënyrë të përditëshme nga banorët e fshatrave të kësaj zone janë lenda e punimit dhe drutë e zjarrit. Prodhime të tjera janë lenda e ndërtimit dhe gjithë për blegtorinë, përdorimi i të cilave nuk është gjithëvjetor.

Për të krahasuar nevojat e banorëve për prodhime pyjore, dru zjarri dhe lëndë ndërtimi, është llogaritur mundësia vjetore e shfrytëzimit, për të gjithë sipërfaqen e pyjeve. Në total nga ndërhyrjet silvikulturore sipas rritjes vijuese mundësohet vjelja e **23712 m³**. Me këtë sasi materiali plotësohen nevojat e popullatës së zonës me dru zjarri, ndërsa lëndën e punimit duhet ti sigurojnë nga tregu.

2. GJENDJA AKTUALE E PYJEVE DHE KULLOTAVE

3.1 Mbarështimi dhe funksionet e pyjeve dhe kullotave

Ekonomia pyjore Dardhe Qebik regjistron një mbarështim të mirëfilltë, atë të vitit 1987 dhe më i fundit mbarështimi i vitit 2025.

- Kufijt e ekonomisë pyjore në të dy rastet e para janë pothuajse të njëjlojtë me përjashtim të ndonjë ndryshimi të detyruar duke saktësuar kufijt nëpër kurrize dhe proje. Ky territor administrohet nga Bashkia Fushe Arrez.
- Mbarështimi dhe inventarizimi janë realizuar nga stafe të specializuara në këto punime, kanë ruajtur pothuajse të njëjtat konture të ekonomisë dhe të parcelave të cilat janë të qarta dhe natyrore.

3.1.2. Forma e qeverisjes (aktuale dhe propozimet)

Forma e qeverisjes në të cilën futen grumbujt pyjor të ekonomisë Dardhe Qebik, sipas mbarështimit aktual dhe të propozuar jepet nga tabela si më poshtë:

- Forma e qeverimit sipas mbarështimit aktual dhe të propozuar

Tab. 3.1.2.1

5.3. Tipet e pyjeve

Për ekonominë Dardhe Qebik shpërndarja e sipërfaqes së pyjeve sipas tipit të pyjeve është si më poshtë: Tab. 5.3.1

Tab.5.2.1

Nr	Emërtimi	Sipërfaqja ha
1	Sipërfaqja totale e ekonomisë pyjore	4308.5
1	Sipërfaqja e mbuluar nga trungishte e cungishte (ha)	3630.2
	Sipërfaqja e mbuluar nga trungishte e cungishte (%)	84.25
2	Sipërfaqja e mbuluar nga shkurret (ha)	0
	Sipërfaqja e mbuluar nga shkurret (%)	0
3	Sipërfaqja e mbuluar nga kullotat (ha)	21.3
	Sipërfaqja e mbuluar nga kullotat (%)	0.49
4	Sipërfaqe me bimësi pyjore (ha)	282.1
	Sipërfaqja me bimësi pyjore (%)	6.55
5	Sipërfaqe djerrë (ha)	3
	Sipërfaqe djerrë (%)	0.06
6	Sipërfaqe Joproduktive (ha)	0.9
	Sipërfaqe Joproduktive (%)	0.02
7	Sipërfaqe urbane (ha)	4.4
	Sipërfaqe ujore (%)	0.1
9	Tokë bujqësore-Troje-Urbane (ha)	366.6
	Tokë bujqësore-Troje-Urbane (%)	8.51

Tab.5.2.2

Sip totale (ha)	Pyje (ha)	Pyje (%)	Shkurre (ha)	Shkurre (%)	Kullota (ha)	Kullota (%)	Të tjera (ha)	Të tjera (%)
4308.5	3630.2	84.25	0	0	21.3	0.049	657	15.26

5.3. Tipet e pyjeve

Për ekonominë Dardhe Qebik shpërndarja e sipërfaqes së pyjeve sipas tipit të pyjeve është si më poshtë: Tab. 5.3.1

Nr	Tipi i Pyjeve	Sip.(ha)	% ndaj sipërfaqes pyjore
1	Pyje me ah	31.8	0.9

2	Pyje me bredh te bardhe	65.28	1.8
3	Pyje bredh te bardhe me ah	38.64	1.1
4	Pyje ahu me bredh te bardhe	1032.9	28.5
5	Pyje ahu me pishe te zeze	280.48	7.7
6	Pyje me pishe e zeze	77.76	2.1
7	Pyje pishe e zeze me bredh te bardhe	206.24	5.7
8	Pyje pishe e zeze me ah	194.54	5.4
9	Pyje pishe e zeze me dushqe	457.73	12.6
10	Pyje me geshtenje	0.69	0.0
11	Pyje geshtenje me dushqe	41.47	1.1
12	Pyje bunge me pishe te zeze	197.41	5.4
13	Pyje me bunge	1005.3	27.7
	Totali	3630.2	100

Ndryshimet ne siperfaqe nga viti 1987

- Pyje +78.95 ha
- Kullota +11.6 ha
- Sip.b. pyjore -55.4 ha
- Djerr +3 ha
- Joproductive +0.9 ha
- Urbane +4.4 ha
- Bujqësi + 366.6 ha
- Ne total + **410.05** ha

a-Më konkretisht shtesa prej 78.95 ha pyje rezulton nga shtimi i siperfaqeve pyjore nga siperfaqet me bimesi pyjore dge ne ane te masiveve.

b- Shtesa prej 11.6 ha kullota rezulton nga evidentimi me i sakte i tyre.

c- Pakesimi prej 55.4 ha siperfaqe me bimesi pyjore rezulton nga kalimi i siperfaqes me bimesi pyjore ne pyje dhe kullota.

d-Shtesa prej 3 ha djerr, 0.9 ha inproduktive, 4.4 ha urbane dhe 366.6 ha bujqesi rezulton nga mos evidentimi korrekt i ketyre siperfaqeve ne vitin 1987 dhe evidentimi me korrekt aktualisht.

1. Brenda teritorit të ekonomisë janë pasqyruar në këtë sipërfaqe dhe sipërfaqet aktuale që përdoren për toka buke dhe troje (urbane), etj.
2. Nga rezultatet e matjeve sipas GIS që mendojmë se sot kryhet me metoda më të sofistikuar e të sakta pothujse në të gjithë ngastrat e ekonomise rezultati del më i madh se sipërfaqet e mëparëshme.
3. Sipas kalkulimeve në GIS rezulton që shtesa totale në sipërfaqe prej **410.05** ha rrjedh nga këto arsye që përmendëm më lart.

Sqarojmë se përveç shtimit në sipërfaqe fondi pyjor i kësaj ekonomie ka ndryshime te theksuara qoftë në strukturën e grumbujve dhe në volum. Kjo ka ardhur për arsyet e një ndryshimi tepër të madh nga pakesimi i siperfaqes pyjore nga zjarret dhe prerjet abuzive, të ripërtëritjes së masiveve të shfrytëzuara para viteve 90, instalimi i pyjeve në sipërfaqet kullosore dhe të xhveshura etj.

Mbështetur në Inventarizimin e vitit 1987 krahasuar me mbarështimin e vitit 2025, rezulton të kemi një sipërfaqe pyjore të shtuar prej 78.95 ha.

Te dhena te grumbujve pyjore

Tab.5.5.1

<i>Ekonomia Pyjore: Dardhe Qebik</i>								
<i>Formacionet</i>	<i>Mbrojtës</i>		<i>Prodhues</i>		<i>Rekreativ</i>		<i>Totali</i>	
	<i>Sip ha</i>	<i>%</i>	<i>Sip ha</i>	<i>%</i>	<i>Sip ha</i>	<i>%</i>	<i>Sip.ha</i>	<i>%</i>
1.Formacione ahu-bredhi i bardhe			1175.3	32.4			1175.3	32.4
2.Formacion ahishtesh			106.1	2.9			106.1	2.9
3.Formacion pyjor bredhi i bardhe			165.14	4.5			165.14	4.5
4.Formacion pyjor geshtenje			42.16	1.2			42.16	1.2
5.Formacione pyjor te Pinus nigra Arnold, subssp .Pallasiana			938.83	25.9			938.83	25.9
6.Formacione Quercus petraea			6.74	0.2			6.74	0.2
7.Formacion dushkajash Q.pubescens, U.minor Miller			1196	32.9			1196	32.9
Totali			3630.2	100			3630.2	100

Shpërndarja e sipërfaqes dhe volumit sipas formës së qeverisjes për ekonominë e marrë në studim sipas formës së qeverisjes është e ndarë si më poshtë:

ZËRAT	Pyje	Trung	Cung	Trung e parregullt	Cung perbere
Sipërfaqja ha	3630.2	1845.5	939.8	582	262.8
Vëllimi m3	265529	184929	23676	40926	15998

Ek. Pyjore Dardhe Qebik	Kl. Moshes	Lloji	Sip. Ha	Vol. m3
	21-40vjec			
		AH	1044	118222.8
		BRB	305.8	30021.2
		GE	0	0
		LI	7.9	641.1
		PIZ	436.8	34687.1
	41-60vjec			
		GE	0.7	2.5
		AH	0.9	49.9
		PIZ	23.5	1304.1

Shpërndarja e sipërfaqes dhe vëllimit sipas llojeve (trungishtet prodhuese)

Ek pyjore Dardhe Qebik	Lloji	Sip ha	Vol m3
	AH	1044.9	118272.7
	BRB	305.8	30021.2
	GE	0.7	2.5
	LI	7.9	641.1
	PIZ	460.2	35991.2

Shperndarje e siperfaqes dhe vellimit sipas klasave te prodhimit (Trungishtet prodhuese)

Ek pyjore Dardhe Qebik	Lloji	Sip ha	Vol m3	Kl prodhimit	Sip ha	Vol m3
	AH	1044.9	118272.7			
				2.00	116.6	15560.3
				3.00	698.2	78572.6
				4.00	225.7	24018
				5.00	4.4	121.9
	BRB	305.8	30021.2			
				1.00	31.9	3814.2
				2.00	206.7	21849.3
				3.00	59.3	4249.3
				4.00	8	108.3
	GE	0.7	2.5			
				4.00	0.7	2.5
				5.00	0	0
	LI	7.9	641.1			
				5.00	7.9	641.1
	PIZ	460.2	35991.2			
				2.00	63	8618.8
				3.00	334.2	23093.2
				4.00	63	4279.2

Shperndarja e siperfaqes dhe vellimit sipas llojeve per (Cungishtet prodhuese)

Ek pyjore Dardhe Qebik	Lloji	Sip ha	Vol m3
	CE	2.8	40.9
	FRB	0	0
	FRF	0	0
	GE	0	0
	LI	931.6	23400.6
	PIZ	5.5	234.1
	UL	0	0

Shperndarja e siperfaqes dhe volumit sipas klasave te moshes per (Cungishtet prodhuese)

Ek. Pyjore Dardhe Qebik	Kl moshes	Lloji	Text214	Sip ha	Vol m3

	11-20vjec				
		CE	0	0	0
		FRB	0	0	0
		FRF	0	0	0
		GE	0	0	0
		LI	0	375.1	10770.9
	21-30vjec				
		CE	0	2.8	40.9
		GE	0	0	0
		LI	0	556.5	12629.7
		PIZ	0	5.5	234.1
		UL	0	0	0

Shperndarja e sipërfaqes dhe vëllimit sipas klasave të prodhimit për (Cungishtet prodhuese)

Ek pyjore Dardhe Qebik	Lloji	Sip ha	Vol m3	Kl prodhimit	Sip ha	Vol m3
	CE	2.8	40.9			
				5	2.8	40.9
	FRB	0	0			
				4	0	0
	FRF	0	0			
				4	0	0
	GE	0	0			
				4	0	0
	LI	931.6	23400.6			
				5	931.6	23400.6
	PIZ	5.5	234.1			
				2	0.9	21.8
				3	0	0
				4	4.6	212.2
	UL	0	0			
				5	0	0

Grumbujt e ekonomisë të cilët janë përcaktuar me funksion prodhues, do të trajtohen me masa silvikulturale, si prerje me te zgjedhur (kopshtore ne dru te vecante e grupe druresh) në 10-20 % të sipërfaqes duke hequr 20-30 % të numrit të drurëve, prerjet kryesore qe do te ushtrohen ne kete ekonomi do te jene rrallimet e tipit te pare dhe te dyte, ne cungishte do te aplikohen prerjet me celtira dhe prerje në dru të vecantë duke hequr 30 % të numrit të drurëve. Përveç këtyre një rëndësi e vecante do ti kushtohet prerjeve sanitare ne grumbujt pyjor te geshtenjes per luftimin e kancerit te geshtenjes dhe krasitja e degeve te poshteme ne grumbujt halore ne 1/3 e kurores nga poshte.

Pyje gjithsej janë **3630.2 ha**

Volum **265529 m³**

Nga të cilët sipas formës së qeverisjes;

Trungishte 1845.5 ha me volum 184929 m³,

Cungishte 939.8 ha, me volum 23676 m³,

Trungishte e parregullt 582 ha, me volum 40926 m³

Cungishte e perbere 262.8 ha dhe ka fuqi lëndore 15998m³.

Rritja mesatare në grumbujt e ekonomisë pyjore Dardhe Qebik për trungishtet është 9.75 m³/ha në vit ose 17995 m³ në total, per trungishtet e parregullta 3.83 m³/ha ose 2231 m³ ne total për cungishtet është 4.55 m³/ha në vit ose 4282 m³ në total, ndërsa për cungishtet e perbera është 5.47 m³/ha në vit ose 1442 m³ total, dhe kështu për gjithë ekonominë kemi një rritje mesatare vjetore prej 23719 m³ në vit.

Rritja vijuese në grumbujt e ekonomisë pyjore Dardhe Qebik eshte 10.33 m³/ha ose 19066 m³ për trungishtet; 1.7 m³/ha në vit ose 995 m³ në total per trungistet e parregullta; 4.13 m³/ha ose 3882 m³ ne total për cungishtet; 2.91 m³/ha në vit ose 764 m³ në total per cungishtet e perbera, dhe kështu për gjithë ekonominë kemi një rritje vijuese prej 23712 m³ në vit.

Tipet e grumbullit, si edhe analiza e tyre jepen te **Tab.6.1.2.1 - 6.1.2.5** etj. të rezultateve.

Vëllimi drusor në këmbë i pyjeve të Ekonomisë pyjore Dardhe Qebik në total është **265529 m³**, vëllimi mesatar i pyjeve trungishte është **100.2 m³/ha**, Cungishte **25.19 m³/ha**, per trungishtet e parreg. **70.32 m³/ha**, cungishtet e perbera kane volum drusor **60.87 m³/ha**.

Mundesia e shfrytëzimit sipas rritjes treguese

1.Mundësia vjetore e shfrytëzimit sipas metodës së rritjes vijuese (treguese) është **23712 m³ x 0.8 = 18970 m³ në vit**. Është parashikuar që mundësia vjetore e shfrytëzimit të jete sa 80% e rritjes vijuese.

Mundesia e shfrytëzimit sipas rritjes vijuese (treguese) eshte 18970 m³/vit

2.Meqenese grumbujt pyjor te ekonomise pyjore Dardhe Qebik jane grumbuj te rinj, ku trungishtet jane ne klasen e dyte te moshes dhe cungishtet ne klasen e dyte dhe te trete te moshes; me konkretisht te gjithë grumbujt jane ne moshe 20-35 vjecare, mendojme qe si mundesi shfrytëzimi mund te perdoret dhe mundesia silvikulturale e shfrytëzimit.

Konkretisht sasia e materialit drusor qe duhet te hiqet sipas nevojës me nderhyrje silvikulturale është 52651 m³, kjo e sasi e ndare per 10 vjet është e barabarte me 52651 : 10 = 5265 m³ material drusor ne vit.

9.2. Prerja vjetore silvikulturore

Në ndërhyrjet silvikulturore janë parashikuar të kryhen, rrallime te tipit te pare dhe te dyte, prerje fitosanitare, pastrime, krasitje degesh ne pisha te zeza në 233 ha, në trungishte e cungishte .

Gjatë këtij 10 vjecari janë parashikuar ndërhyrje gati në cdo parcelë pyjore, kjo për faktin që të vihet dorë në këta grumbuj me qëllim rritjen e prodhimtarisë së tyre në të ardhmen (në përfundim të këtij plani).

Në këtë ekonomi pyjore në trungishte dhe cungishte do të ndërhyhet me parimin e qëndrueshmërisë së pyjeve, prandaj masat do të jenë rrallime te tipit te pare dhe te dyte, prerje fitosanitare. Rrallimet e tipit te pare do te kryhen ne 463 ha duke hequr 9358 m³ material drusor, rrallimet e tipit te dyte ne 1464 ha duke hequr 41619 m³ material drusor, prerjet kopshtore ne 29 ha duke hequr 1674 m³ material drusor, me pastrime do te trajtohen 578 ha. Ne total sipas nevojen per nderhyrje silvikulturale do te hiqen 52651 m³ material drusor nga ku rezultojne rreth 30 % ose 15795 m³ lende e holle dhe lende ndertimi dhe 36856 m³ dru zjarri por dhe lende e holle, bandiera e asortimente te tjera te imta per nevojat e ekonomise dhe te komunitetit.

Në grumbujt cungishte që kanë shkurre poshtë është parashikuar heqja në një masë të arsyeshme e shkurreve me qëllim favorizimin e dushqeve, frashërit etj. Qëllimi është që në të ardhmen një pjesë e shkurreve të kthehen me cungishte, duke favorizuar dushqet me të gjitha mënyrat.

Grafiku i realizimit të ndërhyrjeve jepet nga *tab 9.3.1.1.* po aty jepen numri i ngastrës, sipërfaqja, intensiteti i ndërhyrjes, shkalla e urgjencës dhe vëllimi i materialit drusor që do të rezultojë të hiqet.

9.3.3 Masat në infrastrukture dhe në zonat e degraduara, rekreacionale dhe didaktike

Masat në infrastrukturë janë kryesoret rikonstruksioni dhe mirëmbajtja e rrugëve auto që përshkojnë këtë zonë dhe kryesisht grumbujt pyjor. Në zonat e degraduara do të merren masa për evitimin e degradimit të mëtejshëm dhe rehabilitimit me pyllëzime e sistemime malore.

a - masa për favorizimin/stimulimin e rigjenerimit natyror në sipërfaqet me bimësi pyjore me kurordendësi nen 30%.

Përsa i përket ekonomisë pyjore Dardhe Qebik kemi një sipërfaqe të konsiderueshme me bimësi pyjore prej 282.1 ha. Këto nënparcela kanë qënë kryesisht nënparcela që në mbareshtimin e vitit 1987 janë quajtur si joproduktive, aktualisht këto terrene janë veshur me bimësi të ndryshme pyjore nga 10-30% të sipërfaqes së tyre ndaj tani janë propozuar si të tilla. Në këto nënparcela për mbrojtjen e territorit dhe luftimin e fenomenit të erozionit do të trajtohen me mbrojtje strikte per ti dhene mundesi instalimit ne to te bimesise autoktone spontane dhe me sistemime malore me gardhe cifte e teke, ku ka gurë mund të ndërtohen prita me mure të thatë e brez betoni.

b - trajtime silvikulturore:

Trajtimet silvikulturore në këtë ekonomi do të jenë kryesisht pastrimet ne pyjet e reja, rrallimet e tipit te pare dhe te dyte dhe shume pak prerjet kopshtore në dru të vecantë në

grumbujt me pishë, ah e bredh me funksion prodhues në rreth 30% të sipërfaqes së tyre duke hequr 25-30 % të drureve. Në trungishtet me geshtenje do të behet luftimi i kancerit të geshtenjes, grerezes dhe vjezhdules dhe në pisha krasitja e degeve të poshteme në 1/3 e kurores nga poshte, pjesa me e madhe e pyjeve të ek. Dardhe Qebik do të trajtohet me rrallime të tipit të pare dhe të dyte

c - masa te tjera:

Këto masa do të konsistojnë në masat preventive për mbrojtjen e pyjeve nga zjarret, mbrojtjen nga prerjet abuzive dhe luftimin e sëmundjeve e dëmtuesve

9.4.2. Masat silvikulturore në cungishte

Cungishtet e thjeshta shtrihen në **939.8** ha sipërfaqe dhe cungishtet e perbera **262.8** dhe janë në gjendje të mirë dhe mesatare. Në cungishte do të kryhen pastrime rrallime, me të zgjedhur, kryesisht me ndërhyrje nga poshte në 70-90% të sipërfaqes së parcelave, duke hequr 25-30% të numrit të drurëve.

9.4.5. Masat në kullota

Të gjitha pjesët kullosore të ekonomisë do të mbeten nën suksesionin natyror. Për të përmirësuar cilësinë e kullotave dhe për të zgjatur periudhën e kullotjes janë propozuar të ndërhyhet me pastrim bimësh e shkurresh të padëshirueshme dhe të pangrënëshme, të cilat do të mundësojnë rritjen e cilësisë së kullotës dhe biomasës së barit.

a-punimet për përmirsimin e vegjetacionit

- Heqja gurëve, bimëve e shkurreve të pangrënëshme do të bëhet në **21.3** ha

Shih tabelën 9.3.2.1

9.4.6. Gjendja dhe masat në infrastrukturën e ekonomisë pyjore

Ekonomia pyjore Dardhe Qebik është e përshkuar pothuajse në të gjithë sipërfaqen e saj me rrjet rrugor me dendësi të mirë por me gjendje teknike të dobët.

Në përgjithësi gjendja e rrugëve nuk është e mirë për shkak të dëmtimit nga kushtet atmosferike sepse ndërtimi i tyre nuk është bërë konform kushteve teknike përkatëse. Gjithashtu, dëmtimet janë evidente sidomos për shkak të mungesës për një kohë të gjatë, të fondeve të nevojshme për riparimin dhe mirëmbajtjen e tyre.

Megjithatë, për sa u përket rrugëve pyjore, ato nuk i plotësojnë tërësisht kërkesat teknike, sepse nuk kanë gjërësinë e duhur, mungojnë bankinat, kanalet dhe tombinot si dhe në jo pak raste kanë pjerrësi shumë të mëdha. Në këtë ekonomi nuk parashikohen të kryhen punime rehabilitimi për rrugët pyjore, pavarësisht se kanë nevojë, por do të kryhen sistemime malore për stabilizimin e terrenit siç janë ndërtimi i pritave malore, gardheve teke dhe çifte, pasi e kanë të nevojshme këtë ndërhyrje.

Do të ndertohen rreth 1570 m2 prita me gardhe teke e cifte

Do të ndertohen rreth 510 m3 prita me mure të thate e brez betoni

Do të ketë mbi 162 ha krasitje të degeve të poshteme të pishave në 1/3 e kurores së tyre

Do të permiresohen 21.3 ha kullota

Do të kryhen 578 ha pastrime në pyje

Do të kryhen 463 ha rrallime të tipit të pare

Do te kryhen 1464 ha rrallime te tipit te dyte

10.2 Planifikimi i të ardhurave/përfitimeve

Në ekonominë pyjore Dardhe Qebik do të kryhen aktivitete të ndryshme të cilat sigurojnë të ardhura direkte dhe indirekte apo edhe të mira.

Të ardhurat kryesisht do të sigurohen nga shitja e lëndës drusore (lëndë punimi dhe dru zjarri), nga tarifat e grumbullimit të bimeve mjeksore etj.

Llogaritja e të ardhurave është kryer duke ju referuar tarifave në fuqi dhe cmimet e përafërta, për çdo produkt të realizuar nga pylli. Vëllimi i lëndës drusore që do të shitet, do të jetë ai që është planifikuar sipas operacioneve të trajtimit të grumbujve pyjor.

Të dhënat jepen në tabelën nr.10.2.1;

Tabela 10.2.1.

Emërtimi	Njësia matjes	Sasia	Çmimi për njësi (lek)	Vlera (lek)
Lëndë punimi nga prerjet silvikulturore	m3	15795	3200	50 544 000
Dru zjarri	m3	36856	500	18 428 000
Tarifë kullote	krerë	1000	300	300 000
Bimë mjekësore	kv	80470000		80 470 000
Sekuesttrim karboni	Ton/CO2	3407930	4.24	14 449 623
TOTALI				164 191 623

Të ardhurat në ekonominë pyjore Dardhe Qebik llogariten të jenë në total **164 191 623** lek.

10.3 Planifikimi i kostove/shpenzimeve

Vlera totale e kostos së punimeve përmblledh të gjitha shpenzimet e punimeve të parashikuara gjatë dhjetë viteve në harkun kohor të zbatimit të këtij Plani Mbarështimi sipas urgjencës së parashikuar në kapitujt e mësipërm.

Kosto shpenzime

Tabela 10.3.1

Emertimi	Njesia matjes	Sasia	Çmimi per njesi (lek)	Vlera (lek)
Sistemime malore, me gardhe çifte e teke	M ²	1570	2000	3 140 000
Pastrim gurë,shkurre e bimë të dëmshme	ha	21.3	100 000	2 130 000
Krasitje degesh ne pisha	ha	162	30000	4 860 000
Luftim kanceri geshtenje	ha	42	20000	840 000
Prerje kulturore (Rrallim e pastrim)	ha	2505	100000	250 500 000

TOTALI				261 470 000
---------------	--	--	--	--------------------

Shpenzimet në ekonominë pyjore Dardhe Qebik llogariten të jenë në total **261 470 000** lek

10.4 Analiza kosto-perfitim

Mbi bazën e analizës së mësipërme, në tërësi rezultojnë më shumë shpenzime se sa të ardhura. Në këto shpenzime janë përfshirë shpenzimet për lëndën e parë dhe kostoja e punës, ndërsa shpenzimet për personelin pyjor nuk janë përfshirë.

Në total përfitimi bruto, për periudhën 10 vjeçare llogaritet si diferencë e të ardhurave me shpenzimet. Të dhënat jepen në tabelën nr.10.4.1;

Analiza kosto – përfitim Tabela nr.10.4.1

Emertimi	Vlera (lek)
Të ardhura	164 191 623
Shpenzime	261 470 000
Humbja	97 278 377

Nga sa më sipër rezulton se nga aktivitetet e planifikuara, shërbimi pyjor do të sigurojë të ardhura, që nuk i mbulojnë shpenzimet gjatë **10 viteve** të para por për një periudhë **15 vjet e 9 muaj**. Natyrisht vlera e të ardhurave presupozohet të jetë më e madhe se sa ajo e përlllogaritur nëse këtu përfshihen edhe përfitimet mjedisore, si nga sekuestrimi i karbonit nga të mbjellat, vreshtat, foragjeret, pemët frutore, sipërfaqet me bimësi pyjore, drurët dekorativ nëpër kopshte private, sipërfaqet ujore dhe projet me bimësi të tyre. Ka akoma më shumë rezerva në sasinë e grumbullimit të bimëve mjeksore, gjuetia dhe peshkimi e të tjera për komunitetin e zonës por edhe më gjërë.

Pyjet e kësaj ekonomie janë në përgjithësi pyje të reja dhe do të kenë një zhvillim të lartë në volum, sasia e frutave të geshtenjes dhe bimeve medicinale do të ketë rritje të konsiderueshme, kështu që të ardhurat do të kenë një rritje me 20-30% më shumë se ato të planifikuara dhe të llogaritura bazuar në parametrat aktual.

Mundësitë për shtimin e të ardhurave nga aktivitetet në pyje janë të mëdha pasi bashkia si menaxhuese e pyjeve dhe kullotave duhet që të gjejë mënyrat për nxjerrjen në treg të produkteve pyjore sepse kështu për lëndën e punimit të ardhurat dyfishohen, për lëndën e hollë trefishohen, për bimët mjekësore mund të 2 fishohen dhe për drutë e zjarrit dhjetëfishohen. Pra bashkia duhet të krijojë ndërmarrjen e vet për kryerjen e punimeve ose të shesë punën tek kompanitë private dhe jo të shesë produktin lëndë në këmbë.

HARTUAN RELCIONI PËR PLANIN E MBARËSHIMIT TË EKONOMISË PYJORE "DARDHE-QEBIK"

Ing. Aleks **Ndreka** – Përgjegjes i IVMPK

Ing. Ded **Lleshi** – Specialist Kadastrë&GIS

Ing. Zamir **Alija** – Përgjegjes Sektorit të Menaxhimit.

Vitor **Nikolli** – Specialist Menaxhmi

Drejtori

Ardmir Doda

Juristi

Redona Hasani

KRYETARI

Hil Curri

